

Aika: Perjantai 13.12.2024 klo 8.15.

Paikka: Sähköinen Teams-työskentelyalusta. Teams-kutsu on lähetetty erikseen.

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Kari	vs. kunnanjohtaja	Lempäälä
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi
Latvala Mikko	kunnanjohtaja	Vesilahti, 2. vpj.
Linnamaa Reija	johtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere
Piiparinen Pauli	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia, 1. vpj.
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteri	sihteri, TKS

Kutsutut:

Kummola Kalervo	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Kuusela Kaisu	seutusuunnittelupäällikkö	TKS, 136 §
Välimäki Jussi	seututietopäällikkö	TKS, 136 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

135 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	3
136 § KAUPUNKISEUDUN KESKUSTABAROMETRI, HYVÄKSYMINEN.....	4
137 § KESTÄVÄN SIIRTYMÄN GREEN DEAL, SEUDULLISEN VALMISTELUN LOPETTAMINEN	6
138 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN VARAPUHEENJOHTAJAT VUODELLE 2025.....	10
139 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT	11
140 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET	12
141 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	12

135 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Kokouksen 29.11.2024 täytäntöönpano

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Asumisen tilannekuva Tampereen kaupunkiseudulla	Tilannekuva hyödynnetään seudullisessa ja kuntien omassa suunnittelussa.	TKS, kunnat
Liikenteenohjaus seudullisen pyöräliikenteen pääverkon kehittämisessä, loppuraportti	Seutuhallitus käsittelee loppuraportin 18.12. ja lähettää kuntiin hyödynnettäväksi.	TKS, kunnat
Ns. pienten MAL-hankkeiden 2024-2027 ohjelmointi	LJ-työryhmä seuraa hankkeiden etenemistä MAL-sopimuskauden aikana.	TKS, kunnat
Pirkanmaan ELY-keskus: liikenteen ajankohtaiskatsaus	Liikennejärjestelmän kehittäminen jatkuu yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa.	TKS, kunnat, ELY-keskus

Liitteet:

KJK muistio 29.11.2024

136 § KAUPUNKISEUDUN Keskustabarometri, hyväksyminen

	Kuntajohtajakokous 13.12.2024
Päätösehdotus.	Seutujohtaja Nurminen: Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan hyväksyä Keskustabarometrin 2024.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet:	Keskustabarometri 2024 -raportti Keskustojen kaupallisen elinvoiman selvitys 2024 Keskustojen seurantatyökalu, PowerBI, kirjautumisen vaativa linkki saatavilla kokoukseen mennessä.
Käsittelyvaiheet:	MASTO 13.11.,
Perustelut:	Seutusuunnittelupäällikkö Kuusela

Seudullisessa maankäytön ja asumisen yhteydessä toimivassa seudun keskustojen kehittämisen yhteistyöryhmässä on kuluneena vuonna laadittu keskustabarometrin päivitys. Keskustat ovat seudun elinvoiman näkökulmasta keskeisessä asemassa ja barometri on valittu välineeksi näiden kehityksen seurantaan. Edellisen kerran barometri laadittiin vuonna 2019 ja tätä ennen vuonna 2012. Tällä kierroksella barometri laadittiin rakennesuunnitelmassa vahvistetun keskustaverkon keskus-toihin. Masto on osaltaan hyväksynyt barometrin kokouksessaan 13.11.2024.

Barometrin toteutus

Barometri on rakennettu tilastotarkastelun, keskustojen kaupallisen elinvoiman selvityksen sekä asukaskyselyn pohjalta. Raportoinnissa on tuotu esiin keskustoissa tapahtunutta muutosta. Barometrin valmistelussa tuotettiin kaksi dokumenttia sekä paikkatietopohjainen seuranta-aineisto:

- Keskustabarometri 2024 -raportti
- Keskustojen kaupallisen elinvoiman selvitys 2024
- Keskustojen seuranta (PowerBI)

Barometrin laatimisesta ovat seutuyksiköstä vastanneet Jussi Välimäki ja Kaisu Kuusela. Keskeisessä roolissa toteuttamisessa on ollut arkkitehtiylioppilas Venla Härmä. Barometria varten tilattiin selvitys keskustojen kaupallisesta elinvoimasta. Selvityksen laadinnasta vastasi

Voittajakaupungit Oy/ Martti Wilhelms. Keskustaryhmä on ohjannut työskentelyä.

Tuloksia

Tampereen kaupunkiseudun 19 keskustaa muodostavat monipuolisen ja vaihtelevan keskustojen verkoston. Vuoden 2024 barometrissa nousivat esiin seuraavat seikat:

- Keskustoja on kehitetty vahvasti asumisen paikkoina ja niiden väestömäärät ovat yleisesti ottaen kasvaneet. Väestönkasvu on myös monipuolistanut keskustojen väestöpohjaa.
- Useassa keskustassa työpaikkamäärät ovat kasvaneet. Määrät ovat kasvaneet etenkin informaatio- ja viestinnän ja terveys ja sosiaalipalvelujen aloilla. Kauppa on keskittynyt entistä voimakkaammin keskustaverkon suuriin kaupallisiin keskittymiin toimipaikkamäärien ja myös työpaikkamäärien osalta.
- Asukaskyselyssä nousi esiin, että asukkaat odottavat keskustoilta paljon. Erityisesti kehyskuntien keskustat saivat vahvasta kehittämisestä huolimatta kriittistä palautetta muun muassa oleskelu- ja ajanviettopaikkojen niukkuudesta ja ympäristöjen houkuttelevuudesta. Tampereen keskustaan ja muihin suuriin keskustoihin oltiin verraten tyytyväisiä, joskin ne saivat palautetta ympäristön turvattomuudesta.

Suosituksia keskustojen kehittämiseen

Keskustaryhmä käsitteli barometrin tuloksia kokouksessaan 24.10. ja laati kunnille suositukset keskustojen kehittämiseen. Suositukset on kirjattu barometrin tuloslukuun.

Tiivistäen ryhmä toteaa, että keskustat ovat kehittymässä tavoiteltuun suuntaan, mutta työ on vielä kesken. Tässä vaiheessa on tärkeää jatkaa valitulla linjalla keskustojen uudistamisessa ja toiminnallisessa monipuolistamisessa sekä jokaisen keskustan erityislaatuisuuden vahvistamisessa. Keskustoilla on vahva palvelutehtävä asukkaiden, yrittäjien ja matkailijoiden suuntaan. Tässä tehtävässä keskustat eivät kilpaile keskenään, vaan tukevat ja täydentävät toisiaan verkostona.

Kaisu Kuusela ja Jussi Välimäki esittelevät barometrin tulokset.

137 § KESTÄVÄN SIIRTYMÄN GREEN DEAL, SEUDULLISEN VALMISTELUN LOPETTAMINEN**Kuntajohtajakokous 13.12.2024**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

että kaupunkiseutu ei jatka oman seudullisen green deal -sitoumuksen valmistelua,

että kuntia kannustetaan tekemään omia kuntakohtaisia sitoumuksia ja

että kaupunkiseutu seuraa maakunnallisen sitoumuksen valmistelua ja tekee myöhemmin päätöksen siihen liittymisestä.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liite:

Käsittelyvaiheet:

KESSI 21.11., SH 29.1.2025

Perustelut:

Kehittämispäällikkö Lippo

Kiertotalouden green deal on vapaaehtoinen strateginen sitoumus, jossa mukaan lähtevät toimijat sitoutuvat vähentämään luonnonvarojen käyttöä ja asettamaan vaikuttavia tavoitteita ja tekemään toimia, jotka edistävät vähähiilistä kiertotaloutta. Toimien tulee tukea kiertotalousohjelman luonnonvaratavoitteita, hiilineutraaliutta ja kestävän talouden edistämistä vuoteen 2035 mennessä. Sitoumuksilla halutaan vähentää raaka-aineiden käyttöä, pidentää materiaalien ja tuotteiden käyttöikä, lisätä ympäristöä vähemmän kuormittavia ja luontopääomaa vahvistavia vaihtoehtoja sekä kehittää uusia, kiertotalouden mukaisia toiminta- ja liiketoimintamalleja. Green deal on tarkoitettu yrityksille, toimialajärjestöille, kunnille ja maakunnille.

Seutuhallitus teki 25.5.2022 päätöksen seudullista green deal-sopimuksen valmistelun käynnistämisestä. Pirkanmaalta KGD:n valmistelussa on kaupunkiseudun kuntayhtymän lisäksi ollut mukana Tampereen kaupunki, Pirkanmaan liitto, Business Tampere, Pirkanmaan jätehuolto Oy, Verte Oy ja Kiertotalous Pirkanmaa (KIPI) kehittämiskeskus.

Kiertotaloussiirtymä tehdään kansallisesti viidellä muutosalueella:

1. Resurssiviisas rakennettu ympäristö

2. Kiertotalouteen perustuva teollisuus
3. Kestävä kulutus ja liiketoiminta
4. Materiaalitehokas energiajärjestelmä
5. Uudistava ruokajärjestelmä

Muutosalueet jakautuvat edelleen toimenpidealueisiin.

Green dealin hyötyjä kunnille

- Yhteistyö ja verkostot muiden kiertotalouteen tähtäävien toimijoiden kanssa
- Tukea, tietoa ja sparrausta ministeriöiltä ja "kotipesiltä". KIPI Kiertotalous Pirkanmaa hakee kotipesä-rahoitusta.
- Tietoa kiertotalousratkaisujen rahoitusmahdollisuuksista
- Ideoita ja toimintamalleja vaikuttaviin kiertotaloustoimiin
- Varautuminen kiristyviin vastuullisuusvaatimukseen rahoituksessa: kiertotalous on yksi EU:n (ja taksonomian) Do No Significant Harm -periaatteen kuudesta ympäristötavoitteesta. DNSH-periaate on levinnyt yksityisestä rahoituksesta myös EU:n jakamaan julkiseen rahoitukseen.
- Autetaan invest-in toimintaa: Kiertotalouden ja green dealin huomioiminen alueen kaavoituksessa ja infrarakentamisessa auttaa luomaan houkuttelevaa investointiympäristöä, esimerkiksi yritysten toimintaa ja rahoitusta koskevan EU-taksonomian ja DNSH-kriteerien kautta.
- Resilientti ja resurssiviisaampi aluetalous: kriinsietokyky, oma-varaisuus, jalostusaste ja resurssituottavuus paranevat.
- (Pro)aktiivinen ote uudistumiseen, muutokseen ja tulevaisuuteen vaikuttamisessa – ei vain reaktiivista ja passiivista sivussa seuraamista. Kirittää myös alueen elinkeinoja.
- Viitekehys suomalaiselle kiertotaloudelle: Green Dealin muutos- ja toimenpidealueet muodostavat selkeän viitekehysten vaikuttavista kiertotalouskeinoista.
- Rahoitusmahdollisuuksia investointien suunnitteluun ja kehittämistyöhön.
- Yhteistä pirkanmaalaista suuntaa ja älykästä erikoistumista.

Green Dealin sisällöt tukevat myös kaupunkiseudun kestävän siirtymän viitekehysten mukaista suunnittelua, erityisesti periaatteen resurssivii- sas luonnonvarojen käyttö osalta.

Sitoumusprosessissa (yksittäinen organisaatio)

1. Organisaatio valitsee toimia vähintään kahdelta toimenpidealueelta sekä

2. konkretisoi ja tarkentaa, mitä toimia organisaatio toteuttaa valitsemillaan toimenpidealueilla.
3. Tutkijoista koostuva arviointiryhmä antaa suosituksensa sitoumuksen hyväksymisestä tai korjaamisesta ministeriölle.
4. Organisaation ylin päättävä taho hyväksyy sitoumuksen.
5. Organisaatio raportoi toimiansa edistymisestä Sitoumus 2050 -alustalla joka kolmas vuosi.

Kattositoumus: Pirkanmaan liitto valmistelee maakunnallista sitoumusta

- Erilaiset toimijat, kuten toimialajärjestöt, maakunnat ja yhteistyökonsortiot voivat halutessaan tehdä kattositoumuksen.
- Kattositoumuksessa sitoudutaan kannustamaan, edistämään ja tukemaan oman toimialan/alueen/konsortion toimijoiden siirtymää kiertotalouteen.
- Kattositoumukseseen tulee valita lisäksi toimia vähintään kahdelta toimenpidealueelta. Niille asetetaan koko toimialaa/alueetta/konsortiota ohjaavat yhteiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.
- Yksittäiset toimijat (kuten seudun kunnat) voivat liittyä kattositoumukseseen asettamalla itselleen omissa sitoumuksissa kattositoumuksen toimia tukevat organisaatiokohtaiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit oman toimintansa näkökulmasta.
- Muilta osin kattositoumuksia koskevat samat kriteerit ja vaatimukset kuin muitakin sitoumuksia.

Sitoutumalla kiertotalouden green dealiin organisaatio vie toimet osaksi organisaation omaa strategiaa ja ilmasto- ja/tai luontotyötä. Sitoutuja varmistaa, että kaikki sitoumuksen toteutumisen kannalta olennaiset arvoketjun tahot ovat mukana. Organisaatio sitoutuu kehittämään organisaationsa johtamista, työntekijöiden osaamista ja tiedonhallintaa kiertotaloutta tukevaksi.

Kiertotaloutta on Pirkanmaalla vauhdittamassa maakunnallinen kiertotalouden kehittämiskeskus Kiertotalous Pirkanmaa (KIPI), joka tukee kuntia mm. talon- ja infrarakentamisen sekä julkisten hankintojen kiertotalouskysymyksissä.

Seudullisen kattositoumuksen valmistelua ei jatketa

Seudullisen kattositoumuksen valmistelu on osoittautunut prosessin pitkittyessä hankalaksi. Sen sijaan mm. Tampereen ja Nokian kaupungit ovat valmistelemassa omia green deal -sitoumuksia. Seututoimisto esittää, ettei seutusioumuksen valmistelua jatketa, vaan kannustetaan kuntia omien sitoumusten valmistelussa. Huomioidaan mm.

- KIPI voi sparrata yksittäisiä kuntia niiden omien sitoumusten valmistelussa, mikäli KIPI saa EAKR-rahoituksen alueelliseksi

kotipesäksi. Hankesuunnitelman mukaan sparraus kohdistuu kuntiin, eikä esim. kaupunkiseudun kuntayhtymään.

- Kunnat voivat edistää KGD toimenpiteitä myös esim. Hinku-tiekarttojen kautta, ilman varsinaisen sitoumuksen laatimista.
- Seudun strategian fokus ja tuleva kehittämisen painopiste on sinivihreäympäristö, ja tähän liittyen aloitetaan siniviherstrategian valmistelu vuodenvaihteessa. Sen työn luontevana jatkona voisi olla Science Based Target for Nature -sitoumus, joka tukisi samalla myös seudun kansainvälistymisen tavoitetta.
- Seudun omaa sitoumusta voidaan pohtia uuden asuntopoliittisen ohjelman valmistelussa.

138 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN VARAPUHEENJOHTAJAT VUODELLE 2025**Kuntajohtajakokous 13.12.2024**

Päätösehdotus:

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous nimeää varapuheenjohtajat vuodelle 2025 seuraavasti:

1. varapuheenjohtaja Mikko Latvala

2. varapuheenjohtaja Pauli Piiparinen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Perustelut:

Seutusihteeri Pohjonen

Kuntajohtajakokoukselle on sovittu vaihdettavan varapuheenjohtajat kehyskuntien edustajista vuosittain. Vaihtuminen rotaatiossa siten, että 2. varapuheenjohtaja siirtyy 1. varapuheenjohtajaksi ja 2. varapuheenjohtajaksi nousee kukin vuorollaan kunnan asukasmäärän mukaisessa suuruusjärjestyksessä. (ns. Lex-Paloniemi).

Vuoden 2024 1. varapuheenjohtaja on ollut Eero Väättäinen/Nokia ja 2. varapuheenjohtaja on ollut Mikko Latvala/Vesilahti.

Puheenjohtajisto edustaa tarvittaessa kuntajohtajakokousta. Puheenjohtajista on myös edustaja läsnä seutuhallituksen kokouksessa. Puheenjohtajisto osallistuu kokousten asialistan valmisteluun ns. sähköisen valmistelukierroksen muodossa.

139 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Seutujohtaja:

Brysselin työmatkan aikataulu on varmistunut 5.3.-7.3.2025

Lennot Tampere-Pirkkala-Bryssel, Riikan kautta.

Lähtölento 5.3.2025 klo 5.25.

Paluulento 7.3.2025 klo 19.25.

Kooste KJK-paneelista seutufoorumissa. Koontia hyödynnetään seutu-strategian arvioinnin ja päivityksen yhteydessä.

Kuntajohtajat:

140 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET

Vuoden 2025 kokoukset perjantaisin klo 8.15-10.15

16.1., 30.1.,

Energian tilannekuva, lähetekeskustelu

Tiekarttapäivitykset (vaka, opetus ja vapaa-aika)

Tietoyhteistyöverkoston toimintakatsaus 2024

13.2., 27.2., 5.3.-7.3.(matkakokous) 13.3., 27.3., 10.4., 24.4., 9.5, 23.5.,
6.6., 27.6.,

teemoja mm:

Seutustrategian arviointi

Opiskeluhuollon yhteistyön edistyminen

Maahanmuuton tilannekuva II/Väestöhankkeen tulokset

Seutupaneelin kehittäminen

IHT:n jatkokäsittely

Raidereformiin valmistautuminen

Sini-viherstrategia Sini-viherstrategian vaihe I

Koulusegregaation ehkäisemisen edistäminen (loppuraportti)

VAKA-palveluseteliselvitys

Heinäkuussa ei kokouksia

15.8., 29.8., 12.9., 26.9., 10.10., 24.10., 7.11., 21.11., 29.11., 5.12. ja
19.12.

141 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN